

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

¹Національний університет «Чернігівська політехніка»

Анотація. У статті розглянуто сутність фінансового ризику як економічної категорії, що реалізовано на основі детального вивчення окремих підходів до розуміння змісту цієї категорії. Також розглянуто зміст категорії «інноваційний розвиток агропромислового підприємства». Увага приділена і дослідженню процесу формування фінансових ризиків у роботі цих суб'єктів господарювання.

Ключові слова: аграрне підприємство, ризик-менеджмент, агропромислове підприємство, інноваційний розвиток, державне регулювання.

ESSENCE AND FEATURES OF THE FORMATION OF FINANCIAL RISKS OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF AN AGRI-INDUSTRIAL ENTERPRISE

Abstract. The article examines the essence of financial risk as an economic category, which is implemented on the basis of a detailed study of individual approaches to understanding the content of this category. The content of the category "innovative development of an agro-industrial enterprise" is also considered. Attention is also paid to the study of the process of formation of financial risks in the work of these business entities.

Keywords: agrarian enterprise, risk-management, agro-industrial enterprise, innovation development, state regulation.

У сучасних умовах діяльність агропромислових підприємств є важливою як з позиції забезпечення продовольчої безпеки, так і для розвитку національної економіки. Інновації є невід'ємною складовою функціонування агропромислових підприємств і визначають рівень їхньої конкурентоспроможності на світових ринках товарів, дозволяють підвищити якість продукції, зменшити операційні витрати і забезпечити найкраще використання наявних природних ресурсів для виробництва зазначеної продукції. Проте сьогодні аграрні підприємства також стикаються з низкою перешкод і загроз, які негативно впливають на їхню діяльність та стримують їхній розвиток. Важливу роль серед таких ризиків відіграють саме фінансові ризики, наявність яких ускладнює процес залучення інвестиційних ресурсів агропромисловими підприємствами, отримання кредитних коштів для інноваційної модернізації їхньої діяльності. Таким чином, питання щодо обґрунтування сутності фінансових ризиків, конкретизації особливостей їх формування у процесі інноваційного розвитку агропромислового підприємства на сьогодні є актуальними.

Розпочнемо наше дослідження з теоретичного обґрунтування сутності фінансового ризику. Для цього представимо декілька концепцій науковців щодо розуміння змісту цієї категорії:

1) фінансовий ризик – ризик, пов'язаний з ймовірністю втрати фінансових ресурсів (грошових коштів) [3];

2) фінансовий ризик – вид ризику, який виникає у фінансовій діяльності суб'єкта, коли результат або заходи його досягнення відрізняються від установлених цілей, а отримані відхилення мають вартісний характер [2, с. 11];

3) фінансовий ризик – ймовірність настання збитку внаслідок здійснення операцій у фінансово-кредитній сфері [1, с. 352].

Фінансовий ризик пов'язаний з можливістю втрати агропромисловим підприємством у процесі інноваційної діяльності власних фінансових ресурсів, або погіршення їхнього фінансового стану, що негативно впливає на стабільність роботи такого підприємства та призводить до погіршення його конкурентних переваг на ринках агропромислової продукції

Інноваційний розвиток агропромислового підприємства – це незворотний процес його модернізації, який супроводжується розробкою інноваційних технологій, продукції, використання

яких дозволяє трансформувати усталену модель функціонування такого підприємства для підвищення якості використання необхідних для його роботи ресурсів, удосконалення системи управління операційними процесами, що в сукупності формує інноваційну основу для стабільного і якісного розвитку такого підприємства, підвищення рівня його конкурентоспроможності на ринках сільськогосподарської продукції, розширення виробничого потенціалу та підвищення рівня його капіталізації.

Забезпечення інноваційного розвитку агропромислового підприємства вимагає значних зусиль як від його власників, так і від керівників на всіх ланках управління, оскільки супроводжується не лише удосконаленням процесу виробництва агропромислової продукції, але й полягає в розробці нових типів такої продукції, технологій її виробництва, які за своїм змістом повинні відрізнятися від уже наявних на ринку аналогів. Це вимагає побудови інноваційної інфраструктури в межах агропромислового підприємства, функціонування якої дозволяло б забезпечити процес створення нових ідей, розробки нових технологічних, управлінських рішень.

Розвиток інноваційної інфраструктури вимагає від підприємств значних фінансових ресурсів, залучення і використання яких у напрямку інноваційного розвитку потребує додаткових знань у керівників агропромислового підприємства щодо фінансування такого розвитку. Беззаперечно, це також пов'язано з постійним виникненням нових економічних, фінансових ризиків, які супроводжують процес інноваційного розвитку такого підприємства.

Формування фінансових ризиків також зумовлено специфікою економічної діяльності агропромислового підприємства і специфічними рисами його інноваційного розвитку. Саме ці параметри визначають спектр потенційно можливих ризиків, які мають здатність негативно впливати на роботу такого підприємства й вимагають побудови відповідної системи управління такими ризиками. У межах зазначеної системи важливо правильно використовувати спектр тих методів та інструментів, які реально можуть бути застосовані керівниками та допомогти виявляти можливі в майбутньому фінансові ризики і впроваджувати заходи для подолання наслідків їхнього негативного впливу на роботу агропромислового підприємства.

Безпосередньо великою мірою фінансові ризики інноваційного розвитку агропромислового підприємства пов'язані з діючою моделлю державної підтримки їх функціонування, наявністю можливостей для таких підприємств оптимізувати власні бізнес-процеси, зменшити податкове навантаження, отримати пільгове фінансування для удосконалення власної роботи і спроможності конкурувати з іншими агропромисловими підприємствами як усередині країни, так і на світових ринках агропромислової продукції.

Аграрна сфера є тією сферою, де держава дійсно відіграє важливу роль у стимулюванні роботи агропромислових підприємств. Наявність додаткових фінансових можливостей у цих суб'єктів господарювання здебільшого призводить до залучення ними нових технологій, розробки інновацій, їх адаптації, що сприяє покращенню власної виробничої діяльності, зростанню фінансових показників. Саме тому питання удосконалення державної підтримки агропромислових підприємств завжди є актуальними для багатьох країн. У переважній більшості з них держава здійснює дотації таким підприємствам, враховуючи їхню провідну роль у забезпеченні продовольчої безпеки, підтримці розвитку окремих територіальних громад, депресивних сільських територій, активному долученні до підвищення рівня соціально-економічного забезпечення сільського господарства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Панченко О. І. Типологізація фінансових ризиків як основа організації їх страхового захисту. *Бізнес Інформ*. 2019. № 3. URL: <http://surl.li/stujro>
2. Соболев А. С. Сутність поняття «фінансовий ризик підприємства». *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2016. Вип. 4 (04). С. 9-13. URL: <http://surl.li/akgaox>
3. Томашук І., Томашук І. Управління фінансовими ризиками підприємства як складова забезпечення сталого функціонування суб'єкта економіки. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. URL: <http://surl.li/kssymx>

Федяй Ярослав Ігорович, аспірант кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, e-mail: yfediai@gmail.com

Yaroslav Fediai – PhD Student of the Department of Finance, Banking and Insurance, Chernihiv Polytechnic National University, Chernihiv, e-mail: yfediai@gmail.com